

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 61/08-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. februára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť súdneho exekútora Ing. Mgr. K. M., K., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva, aby od neho nebola vyžadovaná povinná a nútená práca podľa čl. 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 CoE 91/2007-29 z 28. mája 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Mgr. K. M. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. augusta 2007 faxom a 3. septembra 2007 poštou doručená sťažnosť súdneho exekútora Ing. Mgr. K. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy, práva, aby od neho nebola vyžadovaná povinná a nútená práca podľa čl. 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 CoE 91/2007-29 z 28. mája 2007.

Zo sťažnosti vyplýva, že Sociálna poisťovňa oznámením z 12. mája 2005 dala podnet exekútorovi na zastavenie exekúcie vedenej proti povinnému. Dňa 20. októbra 2005 podal sťažovateľ Okresnému súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) návrh na zastavenie exekúcie. Okresný súd uznesením sp. zn. Er 3515/2001, Ex 815/2001 zo 16. apríla 2007 exekúciu zastavil a oprávnenému uložil povinnosť zaplatiť súdnemu exekútorovi – sťažovateľovi trovy exekúcie v sume 2 505 Sk. Dňa 3. mája 2007 podal sťažovateľ proti tomuto uzneseniu odvolanie. Dňa 29. júna 2007 bolo sťažovateľovi doručené uznesenie krajského súdu č. k. 6 CoE 91/2007-29 z 28. mája 2007, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu vo výroku o trovách exekúcie a účastníkom právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Sťažovateľ, odvolávajúc sa na čl. 4 ods. 2 a 3 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 ústavy, na zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a na vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov v znení neskorších predpisov, vo svojej sťažnosti uvádza:

«Z citovaných ustanovení právnych predpisov a skutkových okolností (...) vyplýva, že uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 CoE 91/2007 zo dňa 28.5. 2007 došlo k porušeniu práva sťažovateľa

- na prejednanie veci zákonom ustanoveným spôsobom podľa článku 46 ods. 1 Ústavy,*
- na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 Dohovoru,*
- práva, aby od neho nebola vyžadovaná povinná a nútená práca, podľa čl. 4 ods. 2 Dohovoru,*
- práva na ochranu vlastníckeho práva podľa článku 20 ods. 1 a na ochranu pred vyvlastnením podľa článku 20 ods. 3 Ústavy SR. (...)*

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach ako odvolacieho súdu potvrdilo rozhodnutie okresného súdu, ktorým tento nepriznal odmenu súdnemu exekútorovi v súlade s vyčíslením trov exekúcie.

Súd môže preskúmať vyčíslenie trov exekúcie a nepriznať exekútorovi trovy exekúcie účelne vynaložené.

V predmetnej veci však nie je spornou otázka, či úkony uvedené vo vyčíslení trov súdneho exekútora boli účelne vynaložené, ale v tom, či možno podľa ustanovenia § 14 ods. 1 písm. a) za počet hodín účelne vynaložených na exekúciu považovať súčet všetkých účelne vynaložených hodín, bez ohľadu na skutočnosť, že exekučná činnosť bola vykonávaná v rôznych dňoch. Sťažovateľ je toho názoru, že súd je orgánom, ktorý je oprávnený vykladať a aplikovať zákon, ale toto jeho právo podlieha určitým obmedzeniam, spočívajúcim v tom, že výklad a aplikácia zákonov musí byť v súlade s ich obsahom, zmyslom a cieľom. V predmetnej veci Krajský súd v Košiciach pokiaľ potvrdil rozhodnutie súdu I. stupňa, konal v rozpore s obsahom, zmyslom a účelom zákona č. 233/1995 Z. z., jeho ustanovenia § 196, Vyhlášky č. 288/1995 Z. z., jej ustanovenia § 14.

Rovnaký názor, teda, že sčítavanie časov jednotlivých úkonov pri priznávaní trov exekúcie exekútorovi je v rozpore s ustanoveniami Zákona č. 233/1995 Z. z. a Vyhlášky č. 288/1995 Z. z. zaujal aj Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí 2 MCdo 16/2005.

Aj Krajský súd v Košiciach vo svojom uznesení sp. zn. 5 CoE 74/2006-41 zo dňa 30. 3. 2007, ktorým zmenil uznesenie prvostupňového súdu, práve na odvolanie exekútora, namietajúce okrem iného nesprávny postup súdu I stupňa pri sčítavaní časov vynaložených potrebných na jednotlivé úkony exekučnej činnosti uviedol:

„Z citovaného § 14 ods. 2 prvá vety vyhlášky možno jeho jazykovým (gramatickým) výkladom vyvodiť, že odmena patri exekútorovi aj vtedy, ak úkon exekučnej činnosti netrval celú hodinu, že odmena sa určuje za jednotlivé úkony upretá sčítanie času trvania jednotlivých úkonov exekučnej činnosti nepresahujúcich jednu hodinu je v rozpore s týmto ustanovením.“

Rovnako Krajský súd v Košiciach v uznesení sp. zn. 2 CoE 113/2006 zo dňa 23. 3. 2007 uviedol:

„Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom súdu I. stupňa, že súdny exekútor nemá nárok na náhradu základnej hodinovej sadzby za každý úkon exekučnej činnosti, ale za celkový čas účelne vynaložený na jednotlivé úkony exekučnej činnosti uvedené v časovej

špecifikácii. Podľa názoru odvolacieho súdu z citovaného ustanovenia § 14 ods. 2 veta prvá Vyhlášky č. 288/1995 Z, z. možno jeho jazykovým (gramatickým) výkladom vyvodit', že odmena patri exekútorovi aj vtedy, ak úkon exekučnej činnosti netrval celú hodinu. Odmena súdneho exekútora sa určuje za jednotlivé úkony a preto sčítame času trvania jednotlivých úkonov exekučnej činnosti nepresahujúcich jednu hodinu, je v rozpore s týmto ustanovením.“

Ako vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 M-Cdo 16/2005 zo dňa 28. 4. 2006:

„Podľa dovolacieho súdu, z ostatne citovanej právnej normy možno jej jazykovým (gramatickým) výkladom vyvodit' iba to, že základná hodinová sadzba odmeny exekútora je 200 Sk za každú, hoci aj začatú hodinu úkonu exekučnej činnosti. Táto odmena patri exekútorovi aj vtedy, ak úkon exekučnej činnosti netrval celú hodinu. Odmena súdneho exekútora sa určuje za jednotlivé úkony; sčítanie času trvania jednotlivých úkonov exekučnej činnosti nepresahujúcich jednu hodinu, je v rozpore s citovanými právnymi normami.“

Rozhodnutie odvolacieho súdu, teda Krajského súdu v Košiciach je teda zjavne arbitrárne, účinok jeho interpretácie a aplikácie právnych predpisov je nezlučiteľný so základnými právami zaručenými sťažovateľovi Ústavou SR.

K porušeniu práva, aby od neho nebola vyžadovaná povinná a nútená práca podľa čl. 4 ods. 2 Dohovoru, práva na ochranu vlastníckeho práva podľa článku 20 ods. 1 a na ochranu pred vyvlastnením podľa článku 20 ods. 3 ústavy:

Ako vyplýva z citovaných ustanovení exekučného poriadku exekútor, ktorému bol doručený návrh na začatie exekúcie, je povinný exekúciu vykonať. Exekútor postupuje v exekúcii tak, aby vymáhaný nárok bol uspokojený, Exekútorovi patri za výkon exekučnej činnosti odmena (§ 196 Exekučného poriadku).

Je nesporné, že sťažovateľ, súdny exekútor, vykonával v exekučnom konaní od podania návrhu exekučnú činnosť. V priebehu exekúcie teda vznikli trovy exekúcie dvojakého druhu, a to odmena súdneho exekútora a hotové výdavky.

Odmena súdneho exekútora pozostáva z hodinovej odmeny za výkon exekučnej činnosti, ktorú exekútor vykonal a ktorá smerovala k vymoženiu pohľadávky oprávnenej. Všetky tieto úkony boli účelné a v prospech oprávnenej a sťažovateľ ich v návrhu na zastavenie exekúcie špecifikoval.

Sťažovateľ považuje za potrebné uviesť, že v predmetnej veci sa oprávnený v čase podania návrhu na začatie exekúcie, mohol rozhodnúť, či na nútený výkon vykonateľného rozhodnutia využije súdny výkon rozhodnutia alebo podá návrh na exekúciu. V prvom prípade by oprávnený znášal veľmi nízke náklady (súdny poplatok 2%) ale musel by rátať s možnosťou veľmi nízkej efektívnosti takéhoto výkonu. Oprávnený sa rozhodol podať návrh na exekúciu, pričom mu mohlo a malo byť zrejmé, že vzhľadom na to, že činnosť exekútora je činnosťou za ktorú patrí odmena, je možný aj taký výsledok konania, že túto odmenu bude musieť zaplatiť on sám. Sťažovateľ nie je a ani nebol súčasťou súkromnoprávných vzťahov medzi oprávneným a povinným a preto neexistuje dôvod, pre ktorý by mal znášať riziká z týchto vzťahov vznikajúce. Ak súd rozhodol inak to rozhodnutia je v rozpore so sťažovateľom uvádzaným práv.»

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 4 ods. 2 dohovoru, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 6 CoE 91/2007-29 z 28. mája 2007 s tým, aby bolo predmetné uznesenie zrušené, aby bola vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie a aby sa krajskému súdu zabránilo pokračovať v porušovaní jeho práv. Nakoniec požaduje, aby mu krajský súd nahradil všetky trovy konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

Čo sa týka namietania porušenia základných práv sťažovateľa podľa ústavy a práv podľa dohovoru, rozhodnutie o opravnom prostriedku je meritórnej povahy a z odôvodnenia napadnutého uznesenia nevyplýva, že by bolo svojvoľné a arbitrárne. Naopak, krajský súd podrobne analyzoval rozhodnutie okresného súdu a podrobne odôvodnil svoje rozhodnutie, ktorým uznesenie okresného súdu č. k. Er 3515/2001-14 zo 16. apríla 2007 potvrdil.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 6 CoE 91/2007-29 z 28. mája 2007 vyplýva:

„Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie súdneho exekútora bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 14 ods. 1 písm. c) O. s. p., preskúmal uznesenie v napadnutom rozsahu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie nieje dôvodné.

V danom prípade nie je namietaná povinnosť oprávneného uhradiť trovy súdnemu exekútorovi, namietaná je však výška priznaných trov zo strany exekútora. Výšku odmeny súdneho exekútora upravuje vyhl. č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov v platnom znení.

Podľa ust. § 3 cit. vyhl. súdnemu exekútorovi patrí popri odmene náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri výkone exekučnej činnosti.

Podľa ust. § 14 ods. 1 cit. vyhl. ak súdny exekútor je vylúčený z vykonávania exekúcie alebo ak exekúciu súd zastaví, odmena súdneho exekútora za výkon exekučnej činnosti sa určuje

- a) podľa počtu hodín účelne vynaložených na exekúciu,*
- b) paušálnou sumou za jednotlivé úkony exekučnej činnosti.*

Podľa ust. § 14 ods. 2 cit. vyhl. základná hodinová sadzba podľa ods. 1 písm. a) je 200,- Sk za každú aj začatú hodinu. Súdny exekútor je povinný vyhotoviť Časovú špecifikáciu jednotlivých úkonov exekučnej činnosti.

Podľa ust. § 14 ods. 3 cit. vyhl. paušálna suma za každý jednotlivý úkon exekučnej činnosti je 100 Sk.

Podľa ust. § 20 cit. vyhl. o odmene súdneho exekútora za vykonávanie činnosti na základe poverenia súdu rozhodne súd.

Z vyššie cit. ust. § 14 ods. 1 vyplýva, že odmena súdneho exekútora v súvislosti so zastavením exekúcie sa určuje podľa počtu hodín účelne vynaložených na exekúciu. V tejto súvislosti sa teda nehovorí o jednotlivých úkonoch, ale hovorí sa o čase účelne

vynaloženom na exekúciu. Odmeňovanie podľa jednotlivých úkonov je možné u tých úkonov, ktoré sa odmeňujú paušálnou sumou podľa § 15 cit. vyhl.

Rozhodujúcim kritériom pri priznaní odmeny exekútora v súvislosti so zastavením exekúcie bolo teda určenie počtu hodín účelne vynaložených na exekúciu tak, ako to správne zistil súd prvého stupňa a správne určil celkový čas potrebný na vykonanie exekúcie, z ktorého potom následne určil odmenu podľa základnej hodinovej sadzby. Správne postupoval súd aj pri vyčíslení paušálne odmeňovaných úkonov, ako aj pri vyčíslení odmeny pri čiastočnom vymožení pohľadávky, preto odvolací súd jeho rozhodnutie ako vecne správne podľa ust. § 219 O. s. p. potvrdil. Spôsob účtovania súdnym exekútorom nezodpovedá zneniu ust. § 14 ods. 1 písm. a), pretože nezohľadňuje počet hodín účelne vynaložených na exekúciu, ale vychádza z osobitného odmeňovania jednotlivých úkonov vykonaných v rámci exekúcie napriek tomu, že nejde o úkony odmeňované paušálnou sumou.“

Keďže odôvodnenie rozhodnutia, napriek nesúhlasu sťažovateľa s právnym názorom krajského súdu, nepovažuje ústavný súd ani za svojvoľné, ani arbitrárne, nemohlo preto rozhodnutím krajského súdu dôjsť k porušeniu základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru označených sťažovateľom.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2008